

Yeni
Tiyatro

Eylül - Ekim 2011

Yıl: 5 Sayı: 31 8 TL

ISSN: 1307 - 6965

Aylık Sahne Sanatları Dergisi

Murat Atak'la Söyleşi

Erbil Göktaş

Kara Tiyatronun Başkenti Prag'dan Tiyatro İzlenimleri

Sema Göktaş

Sahnelerimizde Anton Çehov'dan Vanya Dayı

A.Didem Uslu

Buralarda Bir Yerde Vanya Dayı

Ezgi Deniz Alpan

Kitap Eki: R.Hilal Köseoğlu

“Kargı” — “Çığlık”

kesim de sanat toplum içindir, düşüncesini dillendirirken, bakkal, kasap ve manav hiç de öyle düşünmüyordu. Aktör veya aktris ev kirasını ödeyemeyince, ev sahibine “Ne yapacaksınız parayı, durun size Hamlet’ten bir tırat arz edeyim” diyor, ne var ki ev sahibi tercihini odun sopasından yana kullanıyordu. Ahn size, Meci-diye köy’de BİRGÜN gazetesinin bulunduğu sokağa ismini de veren Otello Kâmil. Adamın hayatı roman. Araştırmak, öğrenmek lâzım.

Bu 1933 tarihli “Darülbedayi” mecmuasının (1928’de yayınlanmaya başlamış) sayfalarını çevirdikçe, kimler kimler arz-ı endam ediyor: Ertuğrul Muhsinler, Neyyire Neyirler, Necdet Mahfî Ayrallar; hepsi de Bey ya da Hanım. Çünkü soyadı kanununa henüz bir yıl var. Dergide, geçenlerde ülkemizin en büyük tiyatro kitaplığına adını veren Refik Ahmet Sevengil’in yazısı bile var (ikinci belge). Hakikaten tarih.

Yeni sezonda, bir dergi sohbeti tertip edilirse, inşallah bu mecmua ve diğer birkaç tiyatro vesikasını okurlarla paylaşmayı arzu ediyorum. Magazinsiz günler dilerim.

BİR EYLÜL DÜNYA BARIŞ GÜNÜ VE-SİLESİYLE: Küçük bir skeç, daha doğrusu bir 1 Eylül 1939 hicviyesi yazdım. Bir göz atarsanız memnun olunuz:

İnsanlık. İnsandan gelir. Taa Adem ve kaburgasından fırlayan (orada ne arıyorsa) Havva’dan bu yana, insancıklar ve insanımsılar. Henüz insana tesadüf edilemedi. Bana mikrofon neyin uzatsalar, insanlığın tanımını yap deseler, onlara derdim ki:

ÇARŞIDA: Müşteri (Boşteri de olabilir): “Hemşerim, kırmızıbibere niçin kiremit tozu katıyorsun?”

ESNAF: “Sınıf sınıf (sınıf kelimesinin çoğulu esnafır) Birkaç kişi eksilse de ortalık ferahlasa fena mı olurdu beyim? Sınıf sınıf!”

HASTAHANEDE: Doktor: “Bu aralar hastalanan da yok. İşler pek bir kesat.”

GASİLHANEDE (Ölü yıkama yeri): Gassal (Ölü yıkayıcı): “Yahu ölümler de azaldı. Birkaç kişi tebdil-i mekân (mekân değişikliği)’da bulunsa da, yolumuzu bulsak.”

Bir dakika! Son aldığımız sıcacık, el yakan habere göre, memleketimiz nüfus artış hızında birinci sıradaymış. Dünya nüfusunun yedi milyar sınırına dayandığı, hatta sürtündüğü ifade ediliyor. Ne olacak memleketin ve yerkürenin hali?

YAZARIN YORUMU: “Ben bilmem. Kastamonu’dan yarın geldim.”

İÇİMİZDEN BİRİ: Eee, yetti be, müsaadenizle ben bir intihar edip geleyim.

BIG BROTHER (Büyük Birader): Olmaaz, BÜYÜK günah!

İÇİMİZDEN BİRİ: Allah Allah, God God, Dieu Dieu (Hepsi aynı kapıya çıkar). Size ne be! Belki ben ölmek hakkımı kullanıyorum (Attilâ İlhan’dan alıntıdır)

BIG BROTHER: Kullanamazsın.

İÇİMİZDEN BİRİ: O halde sürünme hakkımı kullanayım.

BIG BROTHER: Hah şöylee. Sen de amma kalın kafalıymışsın kardeş. Nihayet jeton düştü.

İÇİMİZDEN BİRİ: Oldu abi, bundan sonra sürüneceğim.

BIG BROTHER: İyi sürünmeler timsah, pardon, insan kardeşim.

İÇİMİZDEN BİRİ: Evet, ben insanım. Yaşasın insanlık!

BIG BROTHER: Aksini iddia eden mi oldu, benim kertenkele, pardon, insan kardeşim!

Böylece içimizden biri daha yaşama hakkını kullandı. Peki ya, ölme hakkını kullansaydı. O zaman ne olurdu? Dilerseniz, bu soruya bir zamanlar Beykoz’daki bir mezarlığın girişinde gördüğüm bir cümleyle cevap vereyim: “MEZARLIĞIMIZDA YER KALMAMIŞTIR”

Bir Eylül Dünya Savaş gününüz kutlu olsun!!

HASBİHAL (Hallesme): “Yeni Tiyatro” okurlarıyla on aydır birlikteyiz. Zaman nasıl da geçmiş. Her zamanki gibi, âdeta boyut değiştirmişiz. İzninizle, bir hesap özeti çıkarmak istiyorum. Evvela, şunu ifade edeyim ki, Arşivhanemden Tiyatro ifadesi “Arşivhanemden Sevgilerle” adlı kitabımdan mülhemdir (esinlenmedir). Bu sütunlarda, tiyatro hatıralarım ve bunlara dair fotoğraf, belge, not v.b. unsurlardan oluşan zengin ve ilkleri barındıran şahsî tiyatro arşivime hiç yer vermedim. Zira tiyatro hatıratı yayımlamak gibi bir hayalim var. Allah, zülcelâlınden ömür, kullarını vesile kılarak da para bahşederse, neden olmasın! Hani “Benim hâlâ umudum var” diye bir şarkı var ya, benim de hâlâ Kültür Bakanlığından umudum var. Sabreden derviş muradına ermiş diyen de var; sabreden derviş anti-depresan kullanmaya başlamış diyen de. Telif ve çeviri 11 esere sahibim. Ayrıca, geçtiğimiz aylarda yayınlanan ve epey ses getiren “Beat Kuşağı Antolojisi” adlı eserde de yüz sayfa kadar çevirim bulunmaktadır. İnternette Oğuzcan Önver ve Ömer Öztürk sohbet ediyor diye yazar-sanız, sekiz dakikalık mütevazı tiyatro söyleşimi seyredebilirsiniz.

Tiyatro tahsilim sürüyor. Vakit kaybetmemek için azami gayret sarf ediyorum. Ne de olsa, sanat uzun, hayat kısadır.

Arşivhanemden Sevgilerle..

Mehmed Rauf Hakkında Yeni Bilgiler - 2

A

(Tefrika 7) İkinci Meclis

Ali Salih Efendi – Madam Ameli – Aleko Efendi
Madam Ameli - (Aleko Efendi'ye) Sizin
député burada...

Aleko Efendi – Ha, evet. Şarap içtiğimizde canı
sıkıldı galiba. (Ali Salih Efendi'ye) Çabuk
kalktınız efendim bizi beklemek yok mu ya?

Ali Salih Efendi - (Dönerek) Evet... Yemeği
çabuk yemek âdetimdir. (Kendi kendine) Daha
oturayım da boynuzları ziyadeleteyim değil mi?
(Cehrî) Buyursanıza... Daha yatmak için
vaktimiz var. Vâkıa yemeği de pek geç yedik
ama...

(Aleko Efendi ile Madam Ameli otururlar)

(Aleko Efendi madamı göstererek) – Madam
Ameli piyano muallimesi imiş. (Kendi kendine)
Anlamadı galiba... (Cehrî) Yani çalgı öğretirmiş.
Artık işimiz iş Salih Efendi... Bu gece bize bir
fasıl yapar.

Ali Salih Efendi - (Kendi kendine) Hah işte bu
eksikti. Bu karının çalgısı için de birkaç saat
sıkıntıya uğrarsam artık sabahı da bekleyemem.
Tövbe tövbe... Nelere çattım Yarabbi... Âh su
nâzırının oğlu...

Madam Ameli – Başınızı ağrıtmazsam çalarım
efendim. Bizim mösyö députénin şerefine hiç naz
etmeyeceğim.

Ali Salih Efendi – Rica ederim Aleko Efendi, şu
sözünü anlayamıyorum. Tüccar kâtibi, bu kelâmı
sarf etti. Madam ne diyor?

Madam Ameli - (Aleko Efendi'ye) A... Mösyö,
Türkçe de bilmiyor mu? Fakat parlemente nasıl
konuşacak?

Aleko Efendi – Mebus demesini bilmezler de
efendim, Fransızcasını söylüyorlar. Kusurlarına
bakmayınız. Zaten İstanbul'da Türkçe, âdetâ
Fransızcalaştı. Artık bunların defi milletvekilleri
olan sizlere kalmıştır. Efendim, lisanı ıslah
etmeli... Bir académie teşkil etmeli... Yani bir
encümen-i dâniş yapmalı. Vâkıa sizin de işleriniz

pek çoğaldı. Bizim müskirât nizamnâmesi...

Ali Salih Efendi - (Kendi kendine) Off... Bu
nizamnâmeden de bıktım.

(Dışarıdan Madam Aleko ile Şemsi Bey'in
kahkahaları, gülüşmeleri işitilir. Biraz sonra ikisi
de koşarak gelirler. Madam Aleko onları görünce
şaşalar. Gürültüden hepsi ayağa kalkarlar.)

Üçüncü Meclis

Evvelkiler – Madam Aleko- Şemsi Bey

Aleko Efendi - (Merakla karısına) Ne oldu?

Madam Aleko - (Kızarak) Hiç...

(Evvelkiler tekrar otururlar)

Aleko Efendi - (Salih Efendi'ye) Bunlar da
çocuk gibi. Bir lahza durmayıp koşuyorlar. Âdetâ
korktuk.

Ali Salih Efendi – Saklambaç oynuyorlar
galiba. Gençlik bu.... Bizim kasabada su
nâzırının oğlu bir oyun oynardı; o aklıma geldi.
Görseniz... Ne kadar kasabanın genç kızları varsa
konu komşu bir araya gelirler. Oturdıkları
yerden hep bir âvâze balık kaçtı kovuklardan diye
bağırırlardı.

Şemdi Bey – A mebus efendi... Burada
madamlar varken o oyundan bahsedilir mi?
Mecliste sakın böyle şeyler söylemeyiniz.
İstanbul mebusları, nezâket ve incelik cihetiyle
madamlar kadar hislidirler. Sonra hakaret
ederler.

(Madam Aleko gülerek kapının yanında oturur,
Şemsi Bey ayakta kalır.)

Ali Salih Efendi – Oğlum söylediğime,
söyleyeceğime pişman ettin. Seksen lakırdının
belini bükmek e ya... Ne mecliste böyle
saklambaç oynanır, ne de ben böyle söylerim.

Şemsi Bey – A... Siz daha bilmezsiniz. Mecliste
ne saklambaçlar ne körebeler oynanır. Eğer reis
çingirak sesi olmasa göz gözü görmez. Hele bir
açılsın da görünüz. Kıyametler kopar. Şimdi bile

yalnız encümenler açık olduğu hâlde koridorlarda gürültüden durulmuyormuş.

(Herkes güler; Şemsi Bey yine anlatmakta devam eder.)

Bizim mebuslarımızı tecrübesizlikle itham ediyorlar. Siz belki bu sene yeni intihâb olduğunuz için tecrübesiz olabilirsiniz. Fakat eskiler... Âh eskiler neler tecrübe ettiler bilseniz... Gazeteleri takip etmişseniz biraz anlamışsınızdır. Fakat yine gözle görmek başka olur. Ben geçen sene ticaret nizamnâmesi için...

Aleko Efendi - (Sözü keserek) Ha rica ederim şu bizim müskirât nizamnâmesi...

Ali Salih Efendi - (Kendi kendine) Şimdi âvâzım çıktığı kadar haykıracağım. Bunların hepsi nizamnâme, nizamnâme diye bozmuşlar. Off! (Cehri) Baş üstüne efendim.

Şemsi Bey - Ama... Benim sözümü kestiniz. Ben de söylemeyeceğim. (Döner, Madam Aleko'nun yanına oturur, hepsi gülerler.)

Madam Ameli - (Yavaş yavaş kalkarak) Ben gidiyorum. Geceniz hayır olsun.

(*Tefrika 8*) Ali Salih Efendi - Öyle ya... Yalnız siz dinleyesiniz... Kadıncağыз bize çalgı çalacaktı.

Şemsi Bey - Aman Salih Efendi, size bilhassa rica ederim. Mecliste de böyle tabiatsizlik göstermeyiniz. Altmış yaşındaki piyanistin piyanosundan bahsetmek âdâb-ı münâzaraya muvâfık değildir.

Ali Salih Efendi - (Hızla kalkarak) Sen şimdi meclisten başlatıcaksın. Ne ise artık ben de gideyim. Sen de benim uykumu getirdin. (Aleko Efendi'ye) Efendim, müsaadenizle, Allah rahatlık versin.

Aleko Efendi - Artık vakit de geldi. Haydi madam biz de gidelim.

Madam - Yo... Ben Şemsi Bey'le bezik oynayacağım. Siz yatınız...

Aleko Efendi - Ne hâliniz varsa görün. Biz gidiyoruz.

(Ali Salih Efendi ile birlikte ağır ağır giderler.)

Ali Salih Efendi - (Giderken kendi kendine) Tahta kuruları çekildi. Şimdi de sakın pirenemeyin ha... Bunları da su nâzırının oğluna anlatmalı.

(Gider.)

Dördüncü Meclis

Madam Aleko-Şemsi Bey

Şemsi Bey - (Ayağa kalkarak) Onları savdığınıza teşekkürler ederim. Artık salon bizim. Fakat rica ederim (yanına yaklaşarak) bir daha tekrar edin. Vaadinizi unutmadınız ya!

Madam - (İşvekârâne) Böyle seksen defa

söylersen vazgeçerim ama...

Şemsi Bey - Peki... Ben de bir daha söylemeyeceğim. Haydi beziğimize başlayalım. Hem oynarız hem konuşuruz.

(İkisi de kalkarlar. Şemsi ortadaki masanın gözünü çeker. Bezikleri çıkarır. Mumları kenara çeker. İkisi de otururlar. Şemsi kâğıtları karıştırmağa başlar.)

Madam - Nesine oynayacağız? Bakalım...

Şemsi - Siz bilirsiniz, yahud sonra düşünürüz.

Madam - Yo. Şimdiden söylemeli. Ben lavanta isterim.

Şemsi - Ben ilk defa sizin tarafınızdan bağlanmak üzere bir boyun bağı...

Madam - Kaç oynayacağız?

Şemsi - On bin!

Madam - A... Sabaha kadar oynayacak değiliz a beş bin kâfi...

Şemsi - Ama pek az. İki oyunda biter. Sonra içimiz sıkılır. Onun ehemmiyeti yok. Fakat sizinle böyle yakın bulunmağa bir vesile...

Madam - Ben fazla oynamam. İstersen vazgeçelim...

Şemsi - Haydi sizin dediğiniz gibi olsun.

(Yan taraftan Ali Salih Efendi görünür.)

Beşinci Meclis

Evvelkiler-Ali Salih Efendi

Ali Salih Efendi - (Gülerek kendi kendine) Oh oh oh... Bunlar şimdi de konçına oynuyorlar. Acaba hangisi hangisini yenecek? Şakın sineğin birlisiyle ikilisini birbirine vurmasınlar. Karı lokumun kızına benziyor, yerini maça beyi dalgınlığa getirse.... (Cehri) Kolay gele evladlar...

(İkisi birden sıçarlar.)

Madam - (Yavaşça) A... Bu adam yine geldi. Ne kadar nezaketsiz şey.

Şemsi Bey - Mebus efendi, böyle habersiz gelinmez. Salonun kapısını vuracaktınız. Madam "entre" diyecekti. Sakın mecliste de encümenlere kapıyı ⁴vurmadan girmeyiniz. İstanbul mebusları çok formalist gençlerdir. Kıldan nem kaparlar.

Ali Salih Efendi - Sözlerini tamamen anlayamadım. Anladığım kadarını takdir ediyorum. İyi söylüyorsun evladım ama mecliste gece vakti konçına oynanmaz ki... Ne ise tekrar Allah rahatlık versin, affedersiniz oyununuzu kestim. (Kendi kendine) Allah kolaylık versin. (Gülerek gider.)

Altıncı Meclis

Madam-Şemsi Bey, (yalnız)

(İkisi de yine otururlar. Oyuna başlarlar.)

Şemsi Bey – Mebus değil İstanbul'a baş belası geldi. Şunu bir defleşem.

Madam – Rahatımıza göz dikti. Akşamdan beri kaçtır üstümüze geliyor. Nezaketsizliğin bu derecesi olmaz. Böyle kaba şakalar akranolara bile yapılmaz.

(Bir müddet sükûnetle oyuna devam ederler.)

Şemsi Bey – İki yüz elli bir türlü gelmiyor. Fakat beis yok. Sizi daima hatırlatacak bir boyun bağı yerine kendini unutturmayacak bir lavanta takdim ederim.

Madam – (Sevinçle elinden bir kâğıt açarak) Beş yüz... A... Keşke bir de yarın Şişli'ye kadar araba parası ilave edeydin.

Şemsi Bey (sevinçle kâğıtlarını bırakarak) – İlave edelim. Yarın sizinle beraber ta Şişli'ye kadar... Bir arabanın içinde...

Madam – Yo... Arsız çocuklar gibi sevinme. Daha députénin (*Tefrika 9*)gidip gitmeyeceği malum değil... Sonra arkamızdan gelir de...

Şemsi Bey – Ben yarın sabah ona bu otelin fenalığından bahseder, onu savarım. Siz merak etmeyin. Yalnız siz bu geceki vaadinizi...

Madam - (Hızla ayağa kalkar, iskambilleri yere fırlatır, son derece hiddet ve asabiyetle bağırarak) Ben ondan bahsetme demedim mi? (Durarak) Ben de gidiyorum. Ne oynarım ne de gece... (Kapıya ilerler)

Şemsi - (Arkasından hızla koşarak) Yemin ederim ki ağzımdan kaçtı madam. (Önüne geçer, kollarından sıkıca tutar.) Rica ederim gitmeyiniz.

Madam - (Kurtulmağa çalışarak) Bırak. Bırak diyorum. Sen benim sözümü dinlemezsən...

Şemsi (Madamın kollarını bırakmayarak çeker. İskemleyi devirir. Bir gürültü olur.) Yapmayınız madam. İşte sizi temin ediyorum ki!

Madam - (Yine kurtulmak isteyerek) Bırakınız rica ederim. Şimdi bütün bütün darılacağım. Bırakınız diyorum.

(Kapıdan elinde şamdan, başında beyaz takkesi, çıplak ayağında bir terlik, arkasında pembe bir gecelik entarisi, belinde bir kuşak olduğu hâlde Ali Salih Efendi telaşla girer. Diğerleri oldukları yerde kahlırlar.)

Yedinci Meclis

Evvelkiler- Ali Salih Efendi (sonra robdüşambırı ile Aleko Efendi)

Ali Salih Efendi – Ne oldunuz yahu? Sinek birlişi ikiliyi mi tuttu, ne oldu?

Aleko Efendi – Gece vakti herkesi ayağa kaldırmak nezakete muvaffakiyet midir madam? Haydi yatınız artık... Böyle bezik oynanmaz. Uyuk tepeme fırladı. Ne oldunuz bakalım?

Madam – İki yüz elli amarkem var; diyorum. Kabul etmiyor. Ben hile edecek değilim a...

Şemsi Bey – Aleko Efendi, siz hak veriniz. Evvelâ kozu ben açtım. O amarkayı nereden yazdı?

Aleko Efendi - (Başını iki tarafa sallayıp gülerek) Kavga bunun için mi idi? Hay Allah iyiliğini versin. Haydi artık yatınız, sizin de uykunuz geldi. Hepsı yarına amarge kalsın. Kozunuzu da yarın paylaşsınız.

Ali Salih Efendi - (Kendi kendine) Budala herif! Biz gelmeye idik onlar kozlarını şimdi paylaşacaklardı.

Aleko Efendi - (Ali Salih Efendi'yi göstererek) Mebus efendiyi de rahatsız ettiniz.

Ali Salih Efendi - (Bıyık altından gülerek) Zât-ı âliniz de rahatsız oldunuz efendim. Ne yaparsınız, gençler böyledir. Bir koz için oteli altüst ederler. Tekrar Allah rahatlık versin.

(Gider.)

Aleko Efendi – Haydi madam, ben gidiyorum. Sen de gel ha... (Yavaş yavaş gider.)

Madam- (Arkasından kocasına) Şimdi geliyorum. Sakın ben gelmeden yatmayın. (Şemsi Bey'e) Yarın oynarız, mutlaka lavantamı alacağım.

Şemsi Bey – Peki, fakat gidiyor musunuz?

Madam- Evet... Artık işi herkes anlayacak...

Şemsi Bey – Âh şeyi tekrar etmeğe korkuyorum madam...

Madam - (Gülümseyerek) Neyi?

Şemsi Bey – Söz verdiniz ki darılmayacaksınız?

Madam – Ne için?

Şemsi Bey – Şey...

Madam – Ne şeyi?

Şemsi Bey – Bu geceki vaadiniz?

Madam - (Asabî) Söz ağızdan çıkar. (Serî adımlarla gider.)

Sekizinci Meclis

Şemsi Bey- yalnız

Şu baş belası herif ile belaya girmeden bu gece odaya girebilsem. Herif aksi. Kimildansen görüyor. Anadolu'lu ama biraz kurnaz. Kocasının anlayamadığı şeyleri o anlıyor. Sofrada az kaldı söylediğimi de işitecekti. (Biraz dolaşır. Saatine bakar.) Daha vakit gelmedi. (Sevinçle) Âh bir kere muvaffak olsam. Yol olur, yarın gece bu kadar üzülmeye de hâcet kalmaz. (Biraz daha dolaşır.) Vakit de geçmiyor ki... Kocası tekrar sızsa... Âh gürültü etmeyeydi ne olurdu. Herif başka türlü uyanmazdı. (Biraz durur) Biraz gazete okusam... (Cebinden bir gazete çıkarır

içini açar.) Bir şey ile de meşgul olamıyorum ki... (Gazeteyi yırtar, atar. Yine kalkar.) Off... El-intizâr eşeddü min-en-nâr derler. Ne doğru söz. Çıldıracağım. (Tefrika 10) Şimdi biraz yapacağım işleri düşüneyim. Kapı aralık değilse hafifçe çevirmeli. Oda, iki tane, içe içeymiş. Birinci odaya girince öteki kapıya üç fiske... (Sevinçle koşarak) Aman ya titreyiverirsem... (Tekrar saatine bakar) Artık sabredemeyeceğim. Hemen gideyim. Şimdi mumları söndürmeli (üç mumu söndürür, fesini kanepenin üzerine koyar) şimdi burası zifirî karanlık olunca iş kolaylaşır. Hemen titremeden muvaffak olmak... (Diğer mumları da söndürür. Ayaklarının uçlarına basarak ağır ağır yan taraftan gider. Birkaç dakika sahne boş kalır; aynı zamanda sükût hüküm-fermâ olur. Biraz sonra dışarıda şiddetli bir ayak patırtısı olur. Şemsi Bey ter içinde içeriye girer.)

Dokuzuncu Meclis

Şemsi Bey-yalnız, karanlıkta

- Eyvah... Karanlıkta yanlış kapıdan girdim. Piyano muallimesi geliyor. Âh ne yaptım! Âh nereye kaçsam... Odama gitmek kabil değil. Şimdi rastgeleceğim. Aman geliyor. (Masanın örtüsünü kaldırarak) Hah... Şuraya girer, sabaha kadar çıkmam. Görülürsem de bahtıma. (Masanın altına girer. Örtüyü kapar.)

(Dışarıdan Madam Ameli'nin bağırması işittir.)

Madam Ameli – Bu otelde böyle âdet vardır. Böyle karanlık vakitte odalara insan girer. Nasıl iştir bu?

(Sol taraftan beyaz geceliği, dağınık saçları, elinde şamdanı olduğu hâlde içeriye girer.)

Onuncu Meclis

Madam Ameli- Şemsi Bey (masa altında)

Madam Ameli – Mutlak burada girdi o sakallı. Fakat nerede kaçtı. (Mumu etrafa tutarak araştırır. Yukarı kaldırır, köşelere bakar. Ağır ağır aramağa başlar. Dışarıdan Ali Salih Efendi'nin sesi işittir.)

Ali Salih Efendi – Vallahi olmaz şey bunlar. Gece vakti de ispatî birliği ikilisi mi tuttu? Ne yaptı? Ben böyle rezaletlere tahammül edemem. Su nâzırının oğlu kahrolsun inşallah. Bana âhir vaktimde boynuz mu taktırıyor? Şimdi burayı altüst ederim.

(Sağ taraftan beyaz takkesi, mahûd gecelik kılığı ile elinde kezâ şamdanı olduğu halde Ali Salih Efendi girer. Girer girmez Madam Ameli ile göğüs göğse çarpışarak mumların ikisi de düşer, söner.)

On Birinci Meclis

Evvelkiler- Ali Salih Efendi

Madam Ameli - (Âvâzı çıktığı kadar bağırarak ve koşarak) A Ayy... İmdat! İmdat... Yetişiniz. Beni öldürüyorlar. Hırsız var, katil var. Otele haydut basmış. Aman yetişin. (İskemleye çarpar. İskemle devrilir. Ali Salih Efendi de koşar. Şaşkınlıkla o da karanlıkta masaya çarpar. Masa devrilir. O da düşer. Şemsi Bey koşarak sağ taraftan kaçmak ister. Ayağı Madam Ameli'nin eteğine takılır. Etek açılır. İskambil kâğıtları da dökülür. Şemsi Bey tekrar kalkarak kaçar. Madam Ameli tekrar bağırır.)

- Eteğimi de kaldırıyor. Koşunuz... Namusuma dokunmak ister... Koşunuz.

(Dışarıdan yine gürültüler işittir. Sol taraftan elinde şamdanı, gecelik entarisıyla Aleko Efendi, orta kapıdan gecelik kılığıyla Madam Luici koşarak gelirler. Aydınlighta herkes birbirini görür. Yerdekiler kalkarlar. Herkeste hayret.)

On İkinci Meclis

Evvelkiler- Madam Luici- Aleko Efendi, sonra Madam Aleko

Aleko Efendi - (Ali Salih Efendi'ye telaşla) Ne oldu mebus efendi?

Madam Ameli – Tutunuz bu adamı. (Kanepeye yığılır.) Gece vakti odama geldi. Yatağımın yanına kadar girdi. İşte o... O... Beyazlı beyazlı... Gözlerimle gördüm. Sonra arkamdan geldi buraya dek.

Ali Salih Efendi - (Büsbütün şaşalayarak) Canım ben gürültüden korktum da geldim. Odaya modaya girdiğim yok. Rüya mı görüyorsun be kadın? Elli yaşındaki herif anası yerindeki kadının odasında ne arar. Sen söyle Allah aşkına Aleko Efendi. Bu altmışlık kadının odasında ben ne yaparım?

Madam Aleko - (Çehresini çatarak) Affedersiniz mösyö. Sizin dün akşamdan beri yaptığımız nezaketsizlikler bizi temine kifâyet eder. Akşamdan beri habersiz her yere burnunuzu sokuyorsunuz.

Madam Ameli – Bu adamı çabuk tutunuz diyorum. Şimdi pencerelerden bağıracağım. Odama girdi, diyorum. İnanmıyor musunuz?

Ali Salih Efendi – Canım madama... Sen bunadın mı? Ben sana ne yaparım. Sen benim anam yerindesin.

Aleko Efendi - (Otel sahibesine) Eğer hakikat böyle ise tuhaf. Fakat kadıncağıza tasallut için girmemiştir. Sakın uykuda girmiş olmasın. Bazı

hastalık vardır.

(*Tefrika II*) Ali Salih Efendi – Canım siz de abuk sabuk söylemeyin, rica ederim. Ben hasta masta değilim. Bir şeyim yok. Kimsenin odasına filan da girmedim. Gürültüyü iştince ispatı birisini...

Madam Aleko - (Bağırarak) İşitiyorsunuz ya... Yine saçmaladı.

(Kapıdan Şemsi Bey robdöşambriyle girer, Madam Aleko'ya bakarak gülümser.)

On Üçüncü Meclis

Evvelkiler – Şemsi Bey

Şemsi Bey – Bu nedir? Allah'ını seversen Salih Efendi, yine ne yaptın kuzum? Ama böyle olmaz ya... Otelin de namusunu düşünmeli...

Ali Salih Efendi – Aman oğlum. En laf anlayanı sensin. Sen de böyle söyleme. Ben bu kadının odasına niçin giderim?

Şemsi Bey – Yo... Hulûs çakma efendi baba... Laf alayan sensin, diye ağız mı yapıyorsun? (Umûma) Görüyorsunuz ya... Bu yaşta gece ziyareti. Artık üst tarafını siz düşünün.

Ali Salih Efendi – Tövbe estağfurullah... Âh... Su nâzırının oğlu... İki gözlerin kör olsun. Benim başımı derde soktun.

Aleko Efendi – (Otel sahibesine) Madam artık otelde emniyet kalmadı. Polis çağdırtmak mecburiyetindesiniz. Zevcem fazla olarak gençtir de... (Umûma) Tevekkeli değil; efendi hazretleri akşamdan beri müskirât nizamnâmesini çabuk kapatıyor...

Ali Salih Efendi – Âh hep o nizamnâmeler yüzünden işler böyle karıştı ya... Tahta kurusu, ispatı birisi filân...

Şemsi Bey – Görüyorsunuz a... Yine saçmalıyor.

Ali Salih Efendi - (Kendi kendine) Allah'ım sabır ver de şu oğlanın bir yerini sakat etmeyeyim...

Şemsi Bey – Allah milletimize acısın. İşimiz böyle adamlara kaldı.

Madam Aleko – Otelin nizamı intizâmı altüst oldu...

Ali Salih Efendi - (Hiddetle Madam Aleko'ya) Artık fazlasına varyorsunuz. Galiba pişmiş aş su kattım. Sizi gidi çapkınlar. Akşamdan beri yaptıklarınız az geldi öyle mi?

Şemsi Bey – Ağzınızı kapayınız. Meclise gelir, rezaletinizi bütün refiklerinize ilan ederim. Gece vakti odaları dolaşmak ha... Saçınızdan sakalınızdan da mı utanmadınız? (Otel sahibesine) Ben yarın gideceğim madam. Ticaret adamları böyle otellerde kalmaz. Senetlerim, kâğıtlarım taht-ı emniyette olmalı. Geceleri

odalar dolaşıyor. Bu böyle olmaz.

Aleko Efendi – Haydi gürültüyü bırakalım da herkes odasını çifte kilitle kapasın. Sabahı edelim. Yarın erkenden kim gidecekse gider.

Hepsi – Münasip. Gidelim. (Hepsi yavaş yavaş çıkarlar. Ali Salih Efendi çıkarken kendi kendine) Hay Allah'ım ne diyeyim? Akşamdan beri söyleye söyleye müskirât nizamnâmesinin buharı nihayet benim başımda patladı ha... (Yumruğunu başına vurur.) Âh kafa... Ne vazifen senin su nâzırının oğlu....

(Gider. Madam Luici takip eder.)

Perde iner

Üçüncü Perde

Sahne

Mebûsân encümen odalarının biri. Orta yerde uzunca bir masa. Üzerinde kâğıtlar, kalemler, kitaplar, hokkalar vesâire. Etrafında sandalyeler. Ortada geride kapı.

Nebil Bey'le Emced Bey karşı karşıya masanın uçlarına oturmuşlar, yazı yazıyorlar. Can Bey, eli cebinde dolaşarak sigara içiyor. Üçü de şık. Tuvaletli başlarını açmışlar. Can Beyin bıyıkları matrûş. Diğerleri gibi kırpık.

Birinci Meclis

Nebil Bey – Emced Bey – Can Bey

Emced Bey - (Başını kaldırarak) Görüyorsunuz ya... En faâl mebuslar Rumeli'nin. Şimdiden hepsi geldiler. Ötekiler, yumurtalarını soğuyacak diye, kımıldanmak istemiyorlar.

Can Bey – Beni unutuyorsun. Ben de Rumeli'nden değilim a...

Emced – Vay beyim... Müntehâb-ı sânilerin yüzlerini bir kerecik gördünüz mü acaba?

Nebil – Ne yapsın çocukcağız? High life bıyıklarını görmek için ayna karşısında meşgulken birden mebussun dediler. Hemen kabul etti.

Emced – Zaten itiraz etmek âdeti değildir.

Can - (Gülerek) İtirazı âdet edinenler de bu hususta taassubu elden bırakmışlardı. (Dolaşır.)

Nebil – Gençlik bu ya... Yeni Türkiye'nin yeni politikasını yeni usulle idare edecek yeni bir mebus olmak emeliyle herkese bir sekr gelmişti.

(Tefrika 12)

Can – Vay, beyefendimiz kaç asır eskidirler. Kırklarımızın karışık olduklarını unuttular galiba.

Emced – Sen ona ne bakıyorsun? İnsan kendisi de dahil olduğu halde bir kısım halkı tenkid edemez mi? İşte kendince doğrusunu söylüyor. Her umûr gençlere, çocuklara tevdi edilir mi ya?

(müstahziyâne güler.)

Nebil – Gevezeliği bırakın, şimdi, matbûât, maârif nâzırı aleyhinde... Mizah gazeteleri her gün aynı tefferûâtı tekrar ediyorlar. Bizde tuhaf bir âdet var. “Vur” deyince; anlayan anlamayan, tanıyan tanımayan vuruyor. Biraz mantık olmalı. Gençler zeki olabilir. Fakat hiçbir zaman tecrübe-dide olamazlar.

Can - (Hiddetle) Canım bu soğuk tabiri tekrarlamasan olmaz mı? Tecrübe, tecrübe... Madem ki senin nazariyen böyle idi niçin mebusluğu kabul ettin? Bak herkes, senin maârif nâzırı olacağını söylüyor. Bu soğuk faraziyelerini bir beyannâme ile ilan et... Taraftarların olan gazetelerle ihsâs et... Müntehab-ı sânilerine cevap verir.

Emced – Bana kalırsa hüsn-i niyet, vicdan... Bunlar süslü tabirler... Fakat bunların bizzat kendilerine mâlik olmalı. Karikatürlerine değil. Umûr-ı devlet, yorulmamış, bıkmamış ellerde döner. Bu evvel-âhir böyledir. Geçen sene Cavid Bey'in maliye nezâretine tayini esnasında *Tanin*'in kabl-el-itiraz yazdığı müdafaanâmeyi okumadınız mı? Muharrir “Avrupa'da 30 yaşında banka direktörleri vardır...” diyordu. Bu sözünü tekrarladı tekrarladı ve işte çoktan kabul ettirdi.

Nebil – Avrupa... Avrupa... Hay Avrupa olacağına hiç olmayaydı bari. İki lakırdının biri bu... Avrupa'yı ben görmedim, fakat benimle beraber görmeyenler pek çok. O Avrupa'dan bahsedenler de görmedi. Avrupa'da bilmem ne olmuş... Haydi burada da...

Emced - (İkisine de bakıp gülerek) Sahîh... Avrupa'da da tek gözlük... Haydi burada da. Avrupa'da bıyıkların lağıvı... Haydi burada da...

Nebil – Bir şey değil bir gün bu mukallidliğe Avrupa da kızacak. Yapılamayacak bir şey yapacak, bize taklidini teklif edecek. Bakalım *Tanin* o zaman nasıl avukatlık edecek. Onun kadar biz de Avrupa'yı işittik. O otuz yaşındaki banka direktörleri mektep sırasından doğru müdürîyet sandalyesine gelmiyor. Fakat nerede bunu düşünmek isteyenler?

Emced – Bu... Benim (*Tanin*)ime bir şey söylemeyecek. Bu memleket onun muharririni bir tane olarak yetiştirdi. O mücessem-i mantıktır.

Nebil – Mantık müellifi Aristoteles sağ olaydı fart-ı nedâmetle bugün intihar ederdi.

Can – Her şeyden evvel senin ukalalığına teessüf ederdi!

Nebil - (Gülerek) İşte doğruyu söyleyene böyle ukala derler.

Can - (Oturarak) Nafîle çeneni yorma. Nazariyeleri çürük. Meclisin anlı şanlı ekseriyeti kabineye beyân-ı itimâd etti de yalnız sen mi

kaldın?. Zaten ağzınıza geleni söylediniz, yazdınız... Derme çatma kabine; dediniz. Uzunçarşî'dan nâzır çektiyecek değiliz a. Mehmed Ağa gidecek yerine Ahmed Ağa gelecek...

Emced (ikisiyle de eğlenerek) – Nâzır çektirirken kuzum dikkat edin. Bu seferkiler ecîş bücüş oldu. Kiminin karnını, kiminin burnunu, kiminin sakalını, kiminin bıyığını fazla çektiymeyin. Şöyle birbirine uygun olsun. Madem ki masraf edilip ısmarlanacak (Güler.)

Can – Sana da alay lazım. (Gülerek) Ben de bu mürteci fikirli herife nâzır beğendireceğim diye uğraşıyorum.

Nebil – İyi ki o tabiri öğrendiniz. Bunu da kürsî-i Câhidânenen tederrüs etmiş olmalısınız.

Emced - (Ayağa kalkarak) Ama siz sıktınız artık. Siyâsiyât ağzınıza bile yakışmıyor.

Nebil – Biz siyâsiyâtтан bahsetmiyoruz. *Tanin*'in lakırdısı geçiyor.

Can – Bak yine beni kızdırmak için böyle söylüyor. Sanki siyâsiyâtla *Tanin* arasında bir münasebet bulamadığını anlatacak...

Emced - (Yine gülerek) Haydi biz de pencereyi açalım, “mürteci var!” diye bağıralım. (Hepsi gülerler, o devam eder) Haydi bahsi değıştirelim! Siz şaka derken kavga çıkaracaksınız. Ne vazifeniz mücâhede filan... Nafîle çeneni yoruyorsunuz. Bakalım o da sizden bahsediyor mu? (Cercle d'Orient)'in kim bilir hangi köşesinde (*Hayât-ı Muhayyel*)'ini tahayyül ediyordur. Siz yarın akşamki patinajı tasarlayın da....

Can – Elinça hakikaten güzel patinaj ediyor. Sânih Bey ona izdivaç teklif etmiş diyorlar. Aslı var mı acaba?

Nebil – Sânih Selanik'e gidecek...

Can – Beraber mi?

Nebil - (Omuzlarını silkerek) Bilir miyim? Ben sizin gibi kadın peşinde değilim. Ben Sânih'in yalnız şahsını tanırım.

Emced – Şöyle ukalalık etme. Ben de kızıyorum. Sânih'i yalnız görmüş bir kul yok ki sen göreceksin. Geçen sene adada iken her gün beraber gibi idiniz.

Can – Haydi Nebil, şimdi yazını bırak. Şurada patinaj dersini tekrar edelim. Beni birkaç defa çevir.

Emced – Sen korkuyorsun... Hem de utanıyorsun. Sabahleyin kimse yokken gitsek ben sana bir saatte tamamen öğretirim.

(*Tefrika 13*)

Can – Canım dönüş çok güç geliyor.

Emced – Vallahi kolay (kalkar) gel sana muhtasırın tarif edeyim. (İkisi de ayaklarında paten varmış gibi dönerler. Emced sözünde

devam eder) Sol ayağını kaldırmadan sağ ayağın ön tekerlekleri üzerinde... Bak beraber yapalım (Can'ı tutar. Birlikte dönmeğe başlarlar. Nebil Bey ayağa kalkar.)

Nebil – Ben sizin patırtınızı dinleyeceğime gidip biraz yemek yiyeyim. Sizin gibi Tokatlıyan'dan gelmiyorum. (Gider)

Can – Şu patınajı öğrenmeden ölürsem gözüm açık gidecek o kadar arzum var ki...

Emced - (Yine birlikte dönerek) Bir sabah sıkılma gel öğreteyim. Merak etme. Senin alnında mebusluğun yazılı değil.

(Kapıdan mahûd kıyafeti, sarı bohçasıyla Ali Salih Efendi görünür. Emced'le Can onu görmeyerek dönmeğe, dans etmeğe devam ederler. Ali Salih Efendi şaşırıp kalır.

İkinci Meclis

Emced Bey- Can Bey- Ali Salih Efendi

Ali Salih Efendi - (Kendi kendine) E vallahi tuhaf! Bir yaşına daha girdim. Burası Millet Meclisi mi, çengi hanı mı? Hay Allah iyiliğini versin. Kıyamet alâmetleri. (Bağırarak) Hu.... Efendi oğullarım...

(Emced'le Can ayrılarak dururlar?)

Emced – Bu kim?

Can – Bilmem...

Emced – Tuhaf!

Ali Salih Efendi - (Gülerek) Affedersiniz oğullarım maârif encümeni odasını soruyorum.

Emced – Elindeki bu bohça nedir?

Can – Canım ben bilir miyim ki bana soruyorsun? Her halde ashâb-ı maslahaddan olacak.

Emced – Soralım mı?

Can – Bana neye danışıyorsun? İşte sor...

Emced - (Ali Salih Efendi'ye) Efendim kimi istiyorsunuz?

Ali Salih Efendi – Encümen odasını efendim...

Emced – Burasıdır. Fakat kimi istiyorsunuz?

Ali Salih Efendi - (Kendi kendine) Bu da tuhaf suâl... Bir mebus encümen odasında ne ister? Bu da sorulacak şey mi? (Cehrî) Kimi isteyeceğim, iskemlemi... İşlerimi...

Can – Mebus... Mebus... Mebus... Emced... Mebus anladın mı?

Emced - Bırak canım böyle bohçalı mebus olmaz.

Can – Canım pasaport bohçasıdır o...

Emced – Saçma söylemesene sen de... Pasaport bohçası olur mu?

Can – Ya nedir? Riyâsete verilecek takrîrlar değil a...

Emced – Canım herifin çamaşırları yok mu ya?.

Ali Salih Efendi - (Kendi kendine) Bunlar birbiriyle müşâvere etmekten bana cevap veremiyorlar ki... (Cehrî) Evladlarım cevap vermeyecek misiniz?

Emced – Buğurunuz efendim. Paketinizi, bohçanızı bir kenara koyup oturunuz. Burası maârif encümenidir. Biz de mebusuz.

Ali Salih Efendi - (Kendi kendine) Ne çabuk lâübâli olduk. Hemen latifeye başladılar. (Cehrî) İnşallah siz de olursunuz yavrum. Mebusluk heves edilecek bir şey değil ama... İşte çocukluk... Ne ise inşallah sizin de mebusluğunuzu görürüz.

Can - (Yavaşça Emced'e) Aman Emced herif anlayamadı. Latife telakki ediyor. Beni bıyiksız gördü çocuk sandı.

Emced - (Ali Salih Efendi'ye) Efendim biz de mebusuz. Hakikaten mebusuz...

Ali Salih Efendi - (Kendi kendine) Tuhaf şey. Bu, ne ise bıyığını bir eline almış ama öbürü bizim belalı otelin uşaklarına benziyor. (Cehrî) Ciddi mi söylüyorsunuz oğlum?

Emced – Efendi baba... Sizinle alay edecek değiliz a...

Ali Salih Efendi – Hayır, pek küçüksünüz de...

Emced – Bohçanızda çamaşırınız mı var efendim?

Can - (Ellerini ceplerine sokup dolaşarak) Şimdi gülmem tutacak akşama kadar güleceğim.

Ali Salih Efendi - (Bohçasını iskemlelerden biri üzerine koyarak, diğerine oturur.) Sadrazam paşanın hediyesi... Maârif nezâretinin emanetleri filan var. Ne kadar zahmetse bakıverseniz de ben şu ikindiye kaçırımdan camie varayım. Kuzum oğlum.

Emced – Bırakınız efendim... Biz geceye kadar buradayız.

Ali Salih Efendi – Siz pek nazik bir beye benziyorsunuz. İsminiz nedir?

Can – Benimki Can'dır... Efendim.

Ali Salih Efendi – Oğlum, herkes dengini bulup öyle zenlenir. Sen benim torunum yerindesin... Ağzından çıkanı kulağın işitsin!

(Tefrika 14)

Emced – Hayır efendim... İsmi hakikaten Can'dır. İzmir mebusudur. Bıyıklarının bir kısmını güve yediği için traş ettirdi.

Ali Salih Efendi – Antika desen e... Mutlak benim gibi bilmediği yerlerde yattığı için güve yemiştir. E sizin ki?

Emced – Emced benmeniz...

Ali Salih Efendi – İstanbul'un otelleri gibi isimleri de tuhaf. (Kalkarak gitmeğe başlar; sonra durarak) Aman rica ederim kimseye dokundurtmayınız vallahi emanettir. (Kendi kendine) Allah vere de bu züppeler de

dokunmasalar. Âh ikindi de geçiyor. (Gider.)
 Emced - (Biraz sonra) Gel şu bohçayı açalım.
 Can - Fakat hissederse pek ayıp olur.
 Emced - Dur, Nebil geliyor. Ona da bir soralım.
 (Yan taraftan Nebil sigara içerekten gelir.)

Üçüncü Meclis Evvelkiler-Nebil

Emced - Aman Nebil sana havâdis var. Fakat
 akıl hocahğı edeceksin.
 Nebil - (Merakla) Ne gibi?
 Can - Hediyeler gelmiş de...
 Nebil - Bize mi?
 Emced - Hey'et-i vükelâyâ...
 Nebil - Sözlerinizden bir şey anlayamıyorum.
 (Bohçayı görerek) A... Bu ne?
 Emced - İşte hediye bohçası...
 Can - İşte havâdisimiz burada. Şimdi ittifak
 edeceksiniz. Habersizce açacağız.
 Nebil - Ben karışmam. Hem sahibi kimdir?
 Can - Nebil, böyle münasebetsizlik etme,
 kanıma dokunuyorsun.
 Nebil - Kimin bohçası olduğunu söyleyin
 hele...
 Emced - Mebûsândan birinin...
 Nebil - Şimdi alay bırakın ya...
 Emced - Ciddi söylüyorum. Hem de bizim
 encümende. Şimdi namaza gitti gelecek.
 Nebil - Allah aşkına ciddi söyleyin.
 Emced - İzmir mebusunun bırıkları nâmına
 yemin ederim ki böyle...
 Can - Bırıklarımı bırakın da şunu çabuk
 açalım. Münasebetsizliğin lüzumu yok. Haydi...
 Nebil - İşte dedim ya... Bildiğiniz gibi hareket
 edin. Ben karışmam.
 Emced - (Can Bey'e) Haydi biz açalım.
 Sadrazamın hediyesi çıkınca o da merak edip
 karışacaktır. Emin ol.
 Can - Evvelâ kim açacak?
 Emced - Canım bizim açarız.
 Can - Yo... Evvelâ ilk kanadı kim açacak?
 Nebil - (Yazı ile meşgul olarak) Piyangoya
 koyun. Kavgaya etmezsiniz.
 Emced - Kavgaya mahal verme. Gel Nebil sen
 aç...
 Nebil - Kimsenin eşyâ-yı zâtiyesine el
 süremem.
 Can - Haydi oradan ukala sen de... Ben açarım
 ne çıkar.
 (Emced'le beraber bohçanın iğnesini çıkartırlar.
 Bir kanadı korkarak açarlar. Nebil oturduğu
 yerden gözlerini kaldırır.)
 Emced - Bakma Nebil; hakkın yok. Sen de
 iştirak etmiş olursun.
 Nebil - (Önüne bakarak) Peki bakmam.

Can - (Ellerini çırparak) Bir kanadı açıldı...
 Nebil - (Meşguliyetine devamla) E
 kolayladınız demektir.
 Emced - Karışmasana... Ukala bey!
 Nebil - Ne hâliniz varsa görün.
 Can (Emced'e) - Şimdi ikinci kanat senin
 vazifen. Haydi cesur ol.
 Nebil - Besmeleyi unutmayın ha...
 (Emced, parmağının ucuyla bohçanın ikinci
 ucunu tutarak ihtiyatla kaldırır.)
 Can - Bohçanın kanatları büyükçe de onun için
 hediyeler daha baş göstermedi.
 Nebil - Şimdi mebus efendi kapıdan baş
 gösterecek; rezil olacağız.
 Emced - Haydi Can, üçüncüye geldik.
 Can - Of... İçim sıkıldı artık şunu şöyle açalım
 gitsin.
 (İki kanadı birden açar. Yere iki kalıp sabun
 düşer. Emced hemen bohçayı tekrar kapar. Can
 sabunları alır. Nebil de ayağa kalkar. Toplanırlar.)
 Emced - A... Sabun.
 Can - Memleketten temkinli gelmiş. Acaba
 burada yok mu zannediyordu?
 Nebil - Sakın hediyelerden olmasın. Dikkat
 edin kıymetdâr bir sabunsa...
 Emced - (Koklayarak) Hem de okkası üç
 buçukluktan daha âdi.
 Can - Sakın antika olmasın. (Hepsi gülerler.)
(Tefrika 15)
 Emced - Şimdi bunu buraya koyalım (Masanın
 üstüne koyarlar.) Bohçayı açmadan ben elimi
 sokup çıkartacağım. Alaylı olur.
 Nebil - Ama bunu çabuk geçtiniz. Bu ne sabunu
 acaba?
 Can - Yıkınmak için getirmiştir.
 Emced - Doğru... Mebûsânın gusulhânesi
 olmadığını nereden bilecek?
 Can - Ne ise elini bir daha sok bakalım!
 (Emced elini bohçanın ucundan sokar. Hepsi
 merakla beklerler.)
 Emced - (Eli bohçanın içinde olduğu hâlde
 gülererek) Bir sürü bezler. Birkaç katı şey... Dur,
 dur... Elime küçük bir kutu geldi. Bir mahfazaya
 benziyor....
 (Kâğıda sarılı küçük bir kutu çıkarır. Hepsi
 merakla bakarlar. Emced kâğıdı açar. Pudra
 kutusuna şebîh siyah bir kutu görünür.)
 Emced - Açalım mı?
 Can - Acaba nedir? Pudraya benziyor ama...
 Nebil - Sabun demin çıktı. Adamcağız
 hamamdan sonra traş olup sürünecektir.
 Emced - Haydi açalım... (Yavaşça açar.
 Açarken tozlar dökülür. Açtıktan sonra güler.)
 Emced - Hiç bu renk pudra görmedim. (Koklar,
 sonra suratını ekşiterek) Of... Leş leş... (Sonra
 yine gülererek) anladım... Anladım... (Can'a) Gel

kulağına söyleyeyim: (Kulağına bir şey fısıldar.)

Can - (Bir müddet kahkahalarla gülerek) Sahih... Sahih...

Nebil - Ha... Hay Allah müstahakını versin. Bunu ne yapacak?

Emced - Artık bu sofı adam da bunu kullanmaz ya... Muhakkak hediye olacak.

Can - Kimin hediyesi dersin?

Nebil - Remil dökelim mi?

Emced - (Yavaşça Nebil'in kulağına bir şey fısıldar.) Olacak.

Nebil (Eliyle ağzını kapayıp dönerek) - A... Amma yaptın.

Emced - Bana kalırsa Can Bey'in şayed bıyığı çıkarsa diye ona getirmiş olacak.

Can - Bana lazım olmadığı meydanda. Siz kullanın.

Emced (Kutuyu kapayıp kâğıdına sararak masanın üstüne koyar.) Ne ise hediyein kime olduğu malum değil.

Nebil - Ne ise bakalım daha ne var?

Emced - (Can'a) Bak İstanbul'un ukala mebusu hani merak etmiyordu... (Elini tekrar bohçaya sokar. Hemen bir tarak çıkarır.)

Hepsi - Bu ne?

Emced - Tarak!

Nebil - Bu da mı hediye?

Emced - İşte bu sadrazam paşanın uzun saçları için olacak.

Nebil - Onu İzmir mebusuna ver de bıyıklarını tarasın.

Can - Maârif nâzırının sakallarına daha lazım.

Emced - Neticeye bakalım. Hangisi sadrazamın... Hangisi maârif nâzırının?

Can - Bana kalırsa sabun, Girid'e münasebeti dolayısıyla hâriciye nâzırına... (Kutuyu göstererek) Bunu bilmem... Kime lazım ise ona... Tarak da zülf-i tavili için sadrazama olacak...

Nebil - Haydi kabul edelim de mütebâkisini bekleyelim...

(Emced tekrar elini sokar. Bir müddet karıştırır. Diğerleri yine merakla beklerler...)

Emced - (Eli bohça içinde) Yumuşak yumuşak bir şeyler var. Hep bez parçası olacak.

Can - Çıkar bakalım...

(Emced elini, ufak bir bez sargısını hâvî olarak çıkarır.)

Can - Bu da ne?

Emced - Bilmem... İçini açalım.

(Emced yavaşça açar. İçinden bir deste ince saman kâğıdı parçaları çıkartır. Hemen yere atar. Diğerleri biraz açılırlar.)

Hepsi - A... Saman kâğıdı!!

Can - (Kahkahalarla gülerek) Mebûs-ı muhterem bey tertipli gelmiş canım.

Nebil - Bunlarda mı hediye?

Emced - İzmir mebusunun monoklu için...

Nebil - Bu da, nâfiâ nâzırının zannederim....

Can - Daha... Daha...

(Emced tekrar elini sokar. Birdenbire kapı açılır. Hepsı sıçrarlar. Ali Salih Efendi mahûd paltosuyla girer. Masa üstüne yığılan ufak tefeği görünce şaşırır.)

Dördüncü Meclis

Evvelkiler - Ali Salih Efendi

Ali Salih Efendi - Ne var? Evladlar mezad mı var?

(Hepsi kızarak gülerler.)

Emced - Hayır efendim; tereke....

(Tefrika 16)

Ali Salih Efendi - (Bohçaya bakıp koşarak) Ay bizim bohça... (Sonra masa üstündekileri görerek) Fakat bunlar ne? (Diğerlerinin yüzlerine bakar. Onlar kahkahalarını zorla zapt ederler.)

Ali Salih Efendi - Aman çocuklar rica ederim anlatınız. Bu bohçayı kim açtı? Bunlar nereden çıktı?

Emced - Affedersiniz efendim; sizin olduğunu bilmeyerek Nebil Bey biraderimiz açmış... Biz yetiştik ise de içinden öyle tuhaf şeyler çıktı ki biz de hediye zannederek size kolaylık olsun diye tasnif ediyorduk.

Ali Salih Efendi - (Paketleri karıştırarak) Aman etmeyin. Bunlar benim değil. Fakat bohça u fal mış... Hem hangi hediyeden bahsediyorsunuz?

Can - Sadrazam paşanın filan hediyeleri.

Ali Salih Efendi - (Mahûd küçük kutuyu alarak) Bu kutu da ne? Mücevherât mahfazası mı?

Emced - Öyle olacak besbelli... Biz de onu maârif nâzırına zannetmiştik.

Ali Salih Efendi - (Kendi kendine) Ortada bir şeyler dönüyor ama... Nedir? Acaba bu bohça mı değişti? (Kutuyu açar, yere tozlar dökülür.) Bu da ne? (Diğerleri gülüşürler.)

Emced - Rica ederim mebus efendi bu tozu kime getirdiniz?

Ali Salih Efendi - Ben toz filan getirmedim yahu... Kendinize gelin. Bohça benim değilmiş...

Can - Oo... Á la mode bir mebus. Şampanya gibi politika tutuyor. Bir dakikada üç kişiyi iğfal.

Nebil - Evet! Diplomata bir hareket...

Emced - Hâriciye nâzırını da bastırdı...

Ali Salih Efendi (Kendi kendine) - Vallahi bir şeyler anlamıyorum. (Cehri) Kuzum evladlar... Türkçe söyleyiniz...

Emced - Siz Türk hediyesi getirmediğiniz ki Türkçe söyleyelim. Sizin hediyeler premier kaliteden á l'américain... Tabii İzmir mebusunun¹⁰

bıyıkları gibi...

11

Ali Salih Efendi – Siz gürültüye boğmayın da şu benim bohçayı meydana çıkarın. Bu benim değil... (Hepsi gülerler.)

Ali Salih Efendi - (Hiddetle) Ama siz çok oluyorsunuz. Bu kadar hoppalık iyiliğe alâmet değildir. İlk defa (présenter) olmadan...

(Can, yüksek bir kahkaha salıverir. Diğerleri de ona pey-rev olurlar.)

Can - (Kahkahalar arasında) Bu son efrenci hediye de süferâ-yı ecnebiyeye olacak (yine kahkahalarla güler.)

Nebil – Artık ciddiyete avdet edelim. (Ali Salih Efendi) Bohça sizin değil mi efendim?

Ali Salih Efendi - (Eliyle bohçanın kamışını yoklayarak) Hayır! (Sonra birden eliyle başını tutarak) Eyvah! O belalı karı ile değişti. Âh... Şimdi hatırlıyorum. Onunki de aynı renkte idi. Eyvah!

Nebil – Bu kadar döğünecek ne var? Nerede değişti ise hemen adam gönderelim. Bohçanız gelsin.

Ali Salih Efendi - (Sandalyeye oturarak) Âh oğlum. Başıma geleni sorma...

(Hepsi başına toplanırlar. Merakla dinlerler. O devam eder.)

- Su nâzırının oğlu Beyoğlu'ndaki otellere inmemi tavsiye etti. O kadar ısrar eyledi ki tahammül edemedim. İşte orada değişmiş olacak. Çalgı ustası murdar bir karı vardı. Gece başımı belaya soktu. Bohçamız aynı renkte. Geceki vakadan sonra sabahleyin yüzümü yıkarken o gitmiş. Şüphe yok benim bohçayı aldı gitti. (Ayağa kalkar, dolaşır.)

Nebil – Tevekkeli değil... İçinden, size münasebeti olmayan birçok şeyler çıktı.

Emced – O hâlde madem ki sizin değil, bohçanın üst tarafını da meydana çıkaralım. İçinde bazı şeyler kaldı. (Koşar, bohçayı açar. Büyük bir tenkıye şişesi, maa-l-lastik boru çıkar. Hepsi bağrıışarak uzaklaşırlar. Kahkahaları bırakırlar.)

Ali Salih Efendi (Şaşkınlıkta devamla) – Ne de acayip karı imiş...

Emced – Ya siz gelmeyediniz. Bunu da hediye diye bir nâzıra gönderecektik ya...

Ali Salih Efendi - (Tekrar oturarak) Aman fenalık geliyor. Bohçamdaki emanetler de beraber gitti.

Nebil – Canım efendim canınız sağ olsun. Hem merak etmeyin, kadını buluruz. Kaybolmaz. Sizden evvel onun gelip arayacağına emin olunuz. Bu eşyayı size bırakmağa utanır.

Can – Canım liberal kadınmış. Bunlar ayıp şeyler mi ya!

Ali Salih Efendi - (Burnundan soluyarak) Off...

Benimkinde daha ayıp şeyler vardı.

Hepsi merakla – Ne vardı? Ne vardı?

Ali Salih Efendi – Aman söyleyemeyeceğim...

Can – İlk harfini söyleyin...

Emced – Kâğıda yazın...

Can – Birimizin kulağına fısıldayın...

Ali Salih Efendi – Şakayı bırakın. Rezil oldum, demektir. Dün geceki bela üzerine bu da inzimâm etti.

Nebil – Canım ne vardı içinde?

Can – Şimdi çattadak çatlayacağım. Söylesene be adam. (Döner.)

Ali Salih Efendi – Rica ederim ihtiyâten otele bir adam gönderelim.

Can - (Yanı başına gelerek) Canım siz söyleyin, şimdi ben buldurtacağım.

Emced – Yine yaşasın hile...

Ali Salih Efendi - (Ayağa kalkarak) Off. Sıkılıyorum, karının bohçayı açacağını düşündükçe ter basıyor.

Nebil – Sahîh bu kadar utanacak bir şey mi vardı.

Ali Salih Efendi - (Kendi kendine) Söyleyeyim de kurtulayım. (Cehri) Canım acele ile maârif nâzırının hediyesinin yanına nüfus kâğıdımla şeyleri koymuşum...

Hepsi bir ağızdan – Neleri?

Ali Salih Efendi - (Kızarak).. Taharet bezlerini!

(Hepsi yüzlerini çevirerek bağrıışır) Aaa...

Emced – E tamam... Kadın onları gördükçe hiddetlenir, kullanır.

Can - (Ali Salih Efendi'ye) Binaenâleyh siz de hiddetlenin şu son hediye tepe tepe kullanın.

Ali Salih Efendi – Çocuklarım size vasiyetim olsun, kimsenin sözüyle hareket etmeyin. Bilmediğiniz yerlere gitmeyin.

Can – Ve böyle taharet bezlerini rehn edip şırınga takımıyla mebûsân encümen odalarına girmeyiniz...

Perde - Son